

**UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA
ȘCOALA DOCTORALĂ ȘTIINȚE UMANISTE ȘI ALE EDUCAȚIEI**

CONSORTIU: Universitatea de Stat din Moldova (USM), Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți (USARB), Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul (USC).

Cu titlu de manuscris

CZU: 811.135.1'27'246.2:004.738.5(043.2)

GALBEN INGA

**TENDINȚE DE HIBRIDIZARE ȘI SCHEMATIZARE ÎN
LIMBAJUL ACTUAL ROMÂNESC**

**621.06 – TEORIA TEXTULUI; ANALIZA DISCURSULUI; STILISTICĂ
(LIMBA ROMÂNĂ)**

Rezumatul tezei de doctor în filologie

CHIȘINĂU, 2026

Teza a fost elaborată în cadrul Școlii Doctorale Științe Umaniste și ale Educației a Universității de Stat din Moldova

Conducător științific:

Molea Viorica, dr. hab. în filologie, conf. univ., Universitatea de Stat din Moldova

Membrii Comisiei de îndrumare:

1. *Condrea Iraida, dr. hab. în filologie, prof. univ., Universitatea de Stat din Moldova*
2. *Gherasim Alexandra, dr. în filologie, conf. univ., Universitatea de Stat din Moldova*
3. *Gurău Larisa, dr. în filologie, conf. univ., Universitatea de Stat din Moldova*

Componenta Comisiei de doctorat:

Președinte — *Zbanț Ludmila, dr. hab. în filologie, prof. univ., Universitatea de Stat din Moldova*

Conducător științific — *Molea Viorica, dr. hab. în filologie, conf. univ., Universitatea de Stat din Moldova*

Referent 1 — *Condrea Iraida, dr. hab. în filologie, prof. univ., Universitatea de Stat din Moldova*

Referent 2 — *Virban Floarea, dr. în filologie, dr. în istorie și civilizație, prof. asociat, Academia Europea di Firenze, Italia, CEA CAPA Education Abroad, Florența Italia, CET Academic Programs, Florența, Italia*

Referent 3 — *Trinca Lilia, dr. în filologie, conf. univ., Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți*

Susținerea va avea loc la data de 23 octombrie 2026, ora 14:00, în sala Eugeniu Coșeriu, 434, blocul 3 al Universității de Stat din Republica Moldova, în ședința publică a Comisiei de doctorat din cadrul Școlii Doctorale Științe Umaniste și ale Educației a Universității de Stat din Moldova.

Teza de doctor și rezumatul pot fi consultate la Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Biblioteca Centrală a Universității de Stat din Moldova și pe pagina web a ANACEC.

Rezumatul a fost expediat la data de 12 septembrie 2026.

Autor

Galben Inga

Conducător științific,

Molea Viorica, dr. hab. în filologie, conf. univ.

Președinte al Comisiei de doctorat,

Zbanț Ludmila, dr. hab. în filologie, prof. univ.

 semnătura

 semnătura

 semnătura

CUPRINS

CUPRINS	3
REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII	4
CONȚINUTUL TEZEI	8
CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI	23
Rezultatele obținute	23
Recomandări	24
BIBLIOGRAFIE	25
LISTA PUBLICAȚIILOR LA TEMA TEZEI	28
ADNOTARE	30
АННОТАЦИЯ	31
ANNOTATION	32

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Tema cercetării s-a conturat ca urmare a constatării că, în mediul corporativ, în instituții și în mediile digitale, limbajul românesc este supus unor presiuni constante, generate de interacțiunea cu instrumentele tehnologice și cu un vocabular globalizat. Sistemul lingvistic se adaptează, se reduce la formule schematice menite să eficientizeze comunicarea, iar rapiditatea cu care se produc aceste schimbări este fără precedent în istoria limbii.

Actualitatea temei este susținută de amploarea fenomenului de hibridizare în spațiul digital și profesional, de viteza și intensitatea fără precedent a transformărilor lingvistice, de specificul identitar și geopolitic al Republicii Moldova, aflată în tranziție de la influența lingvistică rusă spre un spațiu comunicațional în care limba engleză a devenit lingua franca, precum și de valoarea studiului comparativ cu Ucraina, care a traversat după 2022 o tranziție lingvistică accelerată. **Importanța științifică** a cercetării constă în necesitatea actualizării cadrelor teoretice lingvistice pentru a explica schimbarea lingvistică la intersecția stilisticii cu sociolingvistica, psiholingvistica și lingvistica cognitivă, valorizând, totodată, contribuțiile specifice ale cercetării din Republica Moldova.

Obiectul cercetării îl constituie procesele de hibridizare și schematizare a limbajului românesc actual, manifestate în comunicarea digitală și profesională din organizațiile multinaționale din Republica Moldova, în raport cu factorii lingvistici, cognitivi, sociali și tehnologici care le determină.

Scopul cercetării constă în investigarea și explicarea fenomenelor de hibridizare și schematizare a limbii române în contextul comunicării formale și informale, cu accent pe situația specifică din Republica Moldova, prin identificarea mecanismelor lingvistice, cognitive și sociale care determină aceste procese.

Obiectivele specifice ale cercetării sunt:

- analiza fundamentelor teoretice ale hibridizării și schematizării lingvistice din diverse perspective: stilistică, sociolingvistică, psiholingvistică și lingvistică cognitivă;
- identificarea și caracterizarea manifestărilor concrete ale hibridizării în limba română contemporană, cu accent pe domeniul tehnologic și profesional, documentând tipurile de împrumuturi lexicale, adaptările morfologice, calcurile sintactice și strategiile de comutare de cod (code-switching) utilizate de vorbitorii români în mediul digital și profesional din organizații multinaționale;
- examinarea factorilor determinanți ai hibridizării lingvistice în context contemporan, incluzând influența inteligenței artificiale și a instrumentelor de asistență lingvistică

automatizată, prestigiul lingvistic asociat cu limba engleză ca limbă globală, dinamica comunicării online și a rețelelor sociale, precum și persistența influențelor lingvistice anterioare (în special, influența rusă în Republica Moldova);

- analiza empirică, prin metode cantitative și calitative, a atitudinilor, a preferințelor și a practicilor lingvistice ale specialiștilor români din organizații multinaționale, identificând corelații între factori demografici (vârstă, poziție ierarhică, sector al economiei) și tipare de hibridizare lingvistică;

- analiza comparativă a experienței cu privire la hibridizarea lingvistică din Republica Moldova și Ucraina, identificând paralelele și diferențele dintre aceste două țări (în special după anul 2022);

- formularea unor recomandări, întemeiate empiric, pentru politicile lingvistice naționale, strategii de comunicare și un program de educație lingvistică, cu scopul construirii unui nou echilibru între obiectivele de conservare a identității culturale și cerințele practice ale comunicării în contexte globalizate.

Ipoteza principală a cercetării este aceea că hibridizarea și schematizarea limbajului românesc în mediul digital și al organizațiilor multinaționale din Republica Moldova sunt determinate preponderent de o motivare pragmatică individuală. Vorbitorii nu interiorizează pasiv forme hibride, ci le activează selectiv în funcție de intențiile de comunicare, identitatea profesională și oportunitatea pragmatică contextuală.

Ipotezele empirice derivate: 1) vorbitorii de limbă română din organizații multinaționale recurg la o strategie de hibridizare moderată, care menține structurile gramaticale românești, integrând selectiv terminologia tehnică engleză; 2) principalul motiv al hibridizării este necesitatea funcțională (absența echivalentelor românești, cerințele comunicării în echipe multinaționale) și prestigiul social asociat englezei; 3) există diferențe generaționale semnificative: generațiile mai tinere (așa-ziii Millennials și Generația Z) acceptă în măsură mai mare formele hibride față de Generația X și Baby Boomers.

Pentru a testa ipotezele a fost adoptată o abordare **metodologică mixtă**, combinând metode calitative și cantitative precum:

- un sondaj cantitativ structurat (cu 103 respondenți), administrat online, vizând specialiști vorbitori de română, angajați în organizații multinaționale din Republica Moldova și România. Eșantionul cuprinde următoarele sectoare/categorii: TI (68,9%), financiar-bancar (17,5%), telecomunicații și vânzări (7,8%); Generația Z (12,6%), Generația milenarilor (59,2%), Generația X (28,2%); specialiști (40,8%), consultanți (23,3%), manageri mijlocii (30,1%), manageri superiori (5,8%);

- observare etnografică în mediul corporativ al unor organizații multinaționale din Republica Moldova (2019–2025), în contexte formale (întâlniri, prezentări, documentație) și informale (conversații, mesagerie instantanee);

- analiza discursului digital pe un corpus autentic de conversații extras de pe platformele de colaborare digitală, documentând strategii de comutare de cod, adaptări morfologice și structuri sintactice hibride;

- analiza comparativă a traiectoriilor lingvistice din Republica Moldova și Ucraina, pe baza cercetărilor recente ale unor autori precum Volodymyr Kulyk [19], Laada Bilaniuk [4], Daniel Racek [32] ș.a., publicate în reviste de specialitate („Post-Soviet Affair”, „Languages”, „Canadian Slavonic Papers” etc), completate de rapoarte instituționale (SCEEUS) și analize jurnalistice (2022–2025) privind schimbarea lingvistică accelerată după invazia Federației Ruse în Ucraina.

Noutatea științifică sub aspect teoretic vizează extinderea și testarea teoriei coșeriene a dinamicii limbii (normă – sistem – vorbire) în contexte de comunicare digitală globalizată, ilustrând modul în care distincțiile conceptuale definite de Eugeniu Coșeriu își mențin puterea explicativă pentru fenomene lingvistice din secolul XXI, în situația încorporării dimensiunii tehnologice. Cadrul analitic integrat sintetizează contribuții din lingvistica teoretică (Eugeniu Coșeriu [11, 12], Noam Chomsky [7], Jon McWhorter [24], Guy Deutscher [15], Silviu Berejan [3], Anatol Ciobanu [8]), limbaj și tehnologie (David Crystal [13, 14], Naomi Baron [2], Vyvyan Evans [16], Viorica Molea [25]), lingvistica cognitivă (Ronald Langacker [22], Steven Pinker [29], Viorica Marian [23]), bilingvism și sociolingvistică (Jan Blommaert [5], Joshua Fishman [17], Carol Myers-Scotton [26], Iraida Condrea [9, 10], Marta Istrati [18]).

Sub aspect empiric, cercetarea acumulează prima bază statistică solidă privind practicile lingvistice ale vorbitorilor de română din medii profesionale multinaționale din Republica Moldova, permițând comparații longitudinale ulterioare. Corpusul autentic de conversații de pe platforme de colaborare digitală reprezintă o sursă primară unică pentru analiza hibridizării trilingve (română–engleză–rusă).

Din punct de vedere metodologic, cercetarea propune instrumente analitice originale: Indicele de Intensitate a Hibridizării (IIH), derivat din grila de observare întemeiată pe distincția coșeriană sistem – normă – vorbire (uz), și Harta Traietoriilor Lingvistice (HTL) — un model vizual trilingv pentru compararea tranzițiilor din perioada postsovietică, elaborat de autoare.

Problema științifică soluționată constă în prezentarea unui cadru analitic al cercetării limbajului actual, examinat prin observații din interior, prin analiza empirică a comunităților

profesionale ale vorbitorilor de limbă română din echipele multinaționale din Republica Moldova, prin documentarea și analiza comparativă a factorilor schimbărilor lingvistice pe studii de caz.

Importanța teoretică și valoarea aplicativă a lucrării. Sub aspect teoretic, cercetarea validează aplicabilitatea teoriei coșeriene a normei lingvistice în contexte de comunicare digitală, demonstrând că distincțiile sistem – normă – vorbire își mențin puterea explicativă în medii multilingve accelerate tehnologic și că vorbitorii din organizații construiesc activ norme hibride proprii, fără a compromite sistemul gramatical al limbii matrice. Sub aspect aplicativ, rezultatele cercetării, inclusiv corpusul de comunicare digitală elaborat în cadrul tezei, pot fi utilizate în elaborarea politicilor lingvistice corporative și naționale, în formarea competențelor de comunicare interculturală pentru specialiștii din mediul de afaceri multinațional, precum și în programele de educație lingvistică.

Aprobarea rezultatelor științifice. Rezultatele cercetării au fost prezentate și discutate în cadrul mai multor manifestări științifice naționale și internaționale, printre care: Conferința științifică internațională „Noi tendințe în predarea limbajelor de specialitate în contextul racordării învățământului la cerințele pieței muncii” (Chișinău, 2023); Colocviul Internațional de Științe ale Limbajului „Eugeniu Coșeriu” (CISL), „Timp și limbaj”, ediția a XVII-a (Suceava, 2023); Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare” (Chișinău, 2022); Conferința științifică națională „Probleme de lingvistică”, In honorem professoris Iraida Condrea (Chișinău, 2024); Conferința națională „Metodologii contemporane de cercetare și evaluare. Științe umaniste” (Chișinău, 2021); „Linguistica Coșeriană IX: Linguistic and Poetic Creativity” (Cluj-Napoca, 2025); conferința internațională „Spotlight on... Romanian” (Londra, 2024). Rezultatele au fost valorificate în recomandări adresate organizațiilor multinaționale, sistemului educațional și factorilor de decizie în domeniul politicilor lingvistice.

Publicații la tema tezei. La tema tezei au fost publicate 12 lucrări științifice: 5 articole în reviste științifice recenzate și 7 comunicări și publicații în materialele conferințelor naționale și internaționale.

Structura și volumul tezei. Teza cuprinde: introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie (182 de titluri) și 6 anexe; conține 147 de pagini de text de bază, 10 figuri și 4 tabele.

Cuvinte-cheie: limbă, limbaj, hibridizare, schematizare, comutare de cod, amestec de cod, translingvism, digrafie, anglicizare, comunicare corporativă, *lingua franca*, prestigiu lingvistic, discurs digital, multilingvism, normă lingvistică, identitate lingvistică, inteligență artificială.

CONȚINUTUL TEZEI

Structura tezei reflectă logica unui demers investigativ progresiv: de la delimitarea cadrului teoretic și analiza factorilor determinanți ai hibridizării și schematizării la investigația empirică aplicativă în contextul specific digital și al mediului multilingv din Republica Moldova.

În **Capitolul 1. *Opinii și controverse privind hibridizarea și schematizarea limbajului***, am definit cadrul teoretic al cercetării, examinând contribuțiile relevante din stilistică, sociolingvistică, psiholingvistică și lingvistică cognitivă, necesare pentru delimitarea conceptuală a hibridizării și schematizării limbajului. Demersul pornește de la premisa că limba este un sistem dinamic, aflat în continuă adaptare la realitățile sociale, economice și tehnologice, iar hibridizarea și schematizarea reprezintă procese naturale de ajustare a limbajului în funcție de scopul comunicării, care necesită o analiză științifică continuă.

În subcapitolul *Dinamica limbii: perspective teoretice asupra hibridizării (1.1.)* sunt analizate abordările teoretice ale normei și schimbării lingvistice. Bernard Spolsky identifică cinci perspective asupra normei: valoare mitică, consens al vorbitorilor educați, egalitatea varietăților, superioritatea variantei majoritare și norma ca expresie a relațiilor de putere [36], ultima fiind direct aplicabilă mediului corporativ multinațional. William Labov demonstrează caracterul gradual și social-motivat al schimbării lingvistice, pornind din grupurile cu mobilitate socială ascendentă [20], în cazul Republicii Moldova ne referim la angajații din sectorul TI și financiar-bancar. John McWhorter [24] și Steven Pinker [29] susțin, din perspectivă descriptivistă, că schimbarea continuă este starea naturală a limbii vii, prin metafora „lămpii cu lavă”, respectiv conceptul de limbă drept „wiki” (o bază de date de cunoștințe) colectiv. David Crystal introduce conceptul de Netspeak, argumentând existența unei a patra dimensiuni a comunicării lingvistice, mediul electronic sau digital, alături de vorbire, scris și limbajul semnelor [13], care este analizată și studiată pe larg de către Vyvyan Evans [16]. Cadrul analitic central al cercetării este distincția documentată a lui Eugeniu Coșeriu, sistem – normă – vorbire (uz) [12], care permite înțelegerea hibridizării ca proces ce operează simultan la nivelul limbajului, al limbii și al vorbirii.

Steven Pinker aprofundează această perspectivă cognitivă prin conceptul de „mentaleză” (mentalese), un sistem de reprezentări conceptuale abstracte, anterior și independent de limbile naturale, prin care vorbitorii traduc gândurile în cuvinte și invers: „Oamenii nu gândesc în engleză, chineză sau apache; ei gândesc într-un limbaj al gândirii” [29]. Această idee găsește un contrapunct relevant în cercetările Vioricăi Marian, care demonstrează experimental, prin urmărirea mișcărilor oculare ale vorbitorilor bilingvi, că limbile aflate în repertoriul unui vorbitor rămân active simultan și se influențează reciproc la nivel cognitiv, participanții asociind și prioritizând obiecte ale căror

denumiri sunt asemănătoare fonetic în limba maternă [23]. Dacă Steven Pinker postulează o „mentaleză” independentă de limbă, cercetarea Vioricăi Marian sugerează că limba nu este un simplu vehicul neutru al gândirii, ci influențează activ procesarea cognitivă, oferind un fundament psiholingvistic suplimentar pentru înțelegerea comutării de cod și a hibridizării ca fenomene motivate deopotrivă cognitiv și social.

Perspectiva istorică pune în lumină faptul că hibridizarea nu este un fenomen exclusiv contemporan, ci un mecanism fundamental prin care limba română s-a dezvoltat de-a lungul secolelor, prin straturi succesive de împrumuturi din multe limbi: slavă, greacă, turcă, maghiară, franceză și, mai recent, engleză, fiecare strat reflectând schimbările economice, politice, sociale și culturale ale epocii respective. Din această perspectivă, hibridizarea contemporană cu limba engleză continuă o dinamică structurală și naturală a limbii.

În paragraful *Controverse privind conceptul de hibridizare lingvistică (1.1.1.)* delimităm sensul lingvistic al termenului „hibridizare” de accepțiile geopolitice curente (conflict hibrid, război hibrid), frecvent utilizate în discursul public din Republica Moldova și în articole din presa internațională. Termenul provine din științele naturale (sec. XVII), pătrunde în chimie prin studiul lui Constantin D. Nenițescu [28] și este preluat în științele sociale (Georges Balandier, Stuart Hall, Paul Gilroy) pentru a descrie formarea unor entități culturale noi din interacțiunea a două sisteme. Conceptele lui Eugeniu Coșeriu sunt prezentate ca instrumente analitice centrale pentru a explica modul în care hibridizarea contemporană, mediată tehnologic, se manifestă simultan la toate cele trei niveluri (limbaj, limbă, vorbire).

Pentru a analiza factorii schimbărilor lingvistice, în paragraful *Lingua franca și factorii determinanți ai hibridizării (1.1.2.)* se face referință la cercetarea Barbarei Seidlhofer care propune distincția dintre engleza vorbitorilor nativi (ENL) și engleza ca *lingua franca* (ELF), aceasta din urmă funcționând ca fenomen legitim, și nu ca variantă deficitară. Modelul cu patru cadrane (ENL în contexte non-ENL, EFL – engleza ca limbă străină, ELF exo-normativ, ELF endo-normativ) explică funcționarea limbii engleze în mediul corporativ moldovenesc [35]. Alexandra Rivlina documentează, pentru limba rusă, fenomenul variației lexicale bilingve și al digrafiei (coexistența alfabetului latin și chirilic), relevant și pentru spațiul trilingv (română, rusă, engleză) din Republica Moldova [33]. Anumite tendințe din perioada post-pandemică și tranziția către modele de lucru hibride au acționat ca un catalizator al accelerării acestor procese.

La nivel teoretic, în paragraful *Mecanisme și tipologii ale hibridizării lingvistice*, sunt definite și diferențiate trei concepte-cheie: împrumutul lexical, amestecul de cod (code-mixing) și comutarea de cod (code-switching). În ceea ce privește analiza structurală a hibridizării, este aplicat modelul limbii matrice al lui Carol Myers-Scotton [26]; limba română funcționează ca

limbă matrice, furnizând structura gramaticală, iar limba engleză ca limbă inserată, care furnizează terminologia tehnică.

Analiza corpusului elaborat pentru această investigație relevă o tipologie a hibridizării structurată pe trei axe: originea și perioada în care se manifestă (stratul rusesc, moștenit din perioada sovietică, *versus* stratul englez, dominant în comunicarea profesională contemporană); mecanismul morfologic de integrare (atașarea desinențelor românești la rădăcini engleze: *deployuim*, *sharuiești*; articularea enclitică: bugul, taskurile) și funcția comunicativă, diferențiată generațional.

Adaptarea semantică a împrumuturilor este explicată de Eugeniu Coșeriu [12] prin distincția dintre semnificat (*Bedeutung*) și desemnare (*Bezeichnung*): termenii împrumutați nu funcționează ca simple sinonime ale echivalentelor românești, ci ocupă nișe semantice distincte, determinate de normele și virtualitățile limbii receptoare. De exemplu, în corpusul analizat, termenul *deadline* are o conotație mai neutră și mai tehnică decât echivalentul românesc „termen limită”, ceea ce demonstrează că împrumuturile lexicale nu dublează pur și simplu posibilitățile expresive ale limbii, ci, mai degrabă, le extind.

Sintetizând reperele teoretice examinate, **definim hibridizarea drept un proces natural și sistematic prin care o comunitate de vorbitori integrează selectiv elementele lexicale, semantice și pragmatice din limbile de contact în structura limbii materne, generând forme de exprimare noi, care reprezintă o adaptare funcțională la realitățile socioculturale, tehnologice și organizaționale ale unui mediu globalizat.**

Gradul de asimilare instituțională a unor asemenea împrumuturi este confirmat și de recunoașterea lor: termeni precum *job*, *feedback* sau *freelancer* au intrat definitiv în uzul administrativ, *freelancer* figurând chiar în titulatura oficială a „Legii *freelancerilor*” și fiind consemnat în DOOM 3, ceea ce indică faptul că anumite anglicisme depășesc statutul de jargon profesional și devin parte a limbajului juridic și instituțional standard.

În cadrul subcapitolului *Schematizarea ca manifestare complexă a comunicării digitale* (1.2.), dedicată fenomenului schematizării, aceasta este definită drept procesul de reducere a complexității comunicative la structuri predictibile și reutilizabile, sub presiunea constrângerilor legate de timp și eficiență, specifice mediului digital. Întemeierea conceptului pornește de la teoria schemelor a lui Immanuel Kant și este dezvoltată în lingvistica cognitivă de Ronald Langacker [22], precum și de George Lakoff și Mark Johnson [21], prin teoria metaforelor conceptuale. Modelul lui Jean-Blaise Grize (apud Christian Plantin [30]) descrie schematizarea discursivă prin patru operații succesive: selecția elementelor esențiale, caracterizarea lor minimală, confirmarea și configurarea în tipare discursive recurente.

Dacă hibridizarea se referă la *ce* intră în limbaj din exterior, schematizarea descrie *cum* își restructurează vorbitorii enunțurile sub presiunea unor factori precum: viteza (nevoia de a comunica rapid), spațiul limitat (ecranul mic), atenția fragmentată. În contextul specific al cercetării și a cadrului teoretic existent, am definit **schematizarea** ca un proces cognitiv-discursiv prin care vorbitorii reduc sistematic complexitatea enunțurilor la structuri predictibile și reutilizabile sub presiunea unor constrângeri de tip temporal, spațial și cognitiv, specifice comunicării digitale, fără a afecta sistemul gramatical al limbii.

În paragraful *Manifestări ale schematizării în comunicarea digitală și profesională* (1.2.3.) sunt analizate studiile lui David Crystal [13], care conceptualizează acest fenomen drept „Netspeak”, a patra dimensiune a comunicării lingvistice, alături de vorbire, scris și limbajul semnelor, precum și cercetările Vioricăi Molea [25], care documentează, pentru spațiul comunicării românești, convergența similară dintre scris și oral în comunicarea digitală, acest fenomen fiind denumit „oralitate digitală”.

Sunt identificate trei niveluri ale schematizării: elementară (abreviere/trunchiere la nivel de cuvânt: *msg, bn*), sintagmatică (omiterea elementelor predictibile ale enunțului: *Meeting la zece*) și discursivă (șabloane comunicaționale recurente: *Hi all – update – action items – thanks*). Instrumentele schematizării includ acronime consacrate (ASAP – as soon as possible, FYI – for your information, EOD – end of day) și elemente multimodale (emoji, ca scheme emoționale comprimate, conform lui Vyvyan Evans [16]).

Un exemplu paradigmatic de schematizare multimodală completă îl constituie tweetul trimis de tenismenul Andy Murray în dimineața nunții sale, din aprilie 2015.

Sursa: Vyvyan Evans [16, p. 268]

Mesajul reprezintă o narațiune cronologică a întregii zile, de dimineață până noaptea târziu, redusă la aproximativ 40 de simboluri vizuale — ☀️☔️ pentru vreme, 😊👔 pentru emoția mirelui, 💍💍🏰 pentru mireasă, inel și biserică, 🍷🍰🎉🎊🍷 pentru recepție, ❤️😘 pentru dragoste și seria de 🤪 pentru finalul serii. Cazul ilustrează teza lui Vyvyan Evans [16] potrivit căreia emojiurile funcționează ca scheme emoționale comprimate, îndeplinind exact

funcția pe care Jean-Blaise Grize (apud Christian Plantin [30]) o atribuia schematizării discursive: selecția elementelor esențiale, caracterizarea lor minimală și configurarea lor într-o secvență coerentă, orientată spre destinatar.

Strategia de codificare vizuală nu este o invenție a erei digitale, ci reia o formă de comunicare mult mai veche, utilizată cu mult înaintea scrierii alfabetice, când comunicarea umană s-a bazat pe reprezentări vizuale condensate, precum picturile rupestre din Lascaux și Altamira sau ieroglifele egiptene ulterioare, care comunicau narațiuni întregi printr-un număr restrâns de simboluri, decodificabile de oricine împărtășea codul cultural al comunității. Tweetul lui Murray funcționează după același principiu, la o distanță de zeci de mii de ani: reducerea unei experiențe complexe la un set minimal de semne universal recognoscibile în interiorul unei comunități digitale, emojiul fiind, în viziunea lui Vyvyan Evans, forma contemporană a unei tendințe cognitive umane mult mai vechi decât scrisul însuși.

Limbajul comunicării profesionale în organizațiile multinaționale și în mediul online este numit informal „romgleză”, fiind o formă de comunicare motivată de necesitatea comunicării eficiente în echipe internaționale și de absența unor echivalente românești consacrate. Organizațiile multinaționale dezvoltă ghiduri interne de comunicare digitală („netiquette”) pentru a media tensiunea dintre eficiența comunicativă și standardele de profesionalism.

În urma analizei conceptelor de bază din Capitolul 1, ajungem la următoarele concluzii: hibridizarea și schematizarea limbajului actual necesită o abordare teoretică nuanțată și continuă; teoria lui Eugeniu Coșeriu (sistem – normă – vorbire) oferă cadrul conceptual optim pentru înțelegerea modului în care hibridizarea operează simultan la nivelul limbajului, al limbii și al vorbirii; hibridizarea contemporană este determinată de factori multipli: globalizarea economică, expansiunea organizațiilor multinaționale, digitalizarea comunicării și influența crescândă a inteligenței artificiale, care duce la o accelerare a ritmului transformărilor lingvistice fără precedent istoric; schematizarea este un fenomen distinct, dar interconectat cu hibridizarea și reprezintă răspunsul limbajului la constrângerile mediului digital, generând un peisaj lingvistic în care normele tradiționale sunt constant renegociate; procesele analizate reflectă o realitate dinamică a interacțiunii dintre limbi, care implică deopotrivă riscuri pentru trăsăturile distinctive ale limbii române și oportunitățile de îmbogățire și adaptare funcțională.

În **Capitolul 2, *Fenomenul hibridizării și al schematizării în limba română: procese și manifestări actuale***, relevăm manifestările concrete ale hibridizării și schematizării în limbajul standard românesc contemporan, cu accent pe situația din Republica Moldova, documentând progresul de la mecanismele acceptării lingvistice (2.1), prin prestigiul lingvistic și markerii

identitari din mediul profesional (2.2–2.3), către impactul tehnologiilor digitale și al inteligenței artificiale asupra normelor lingvistice (2.4).

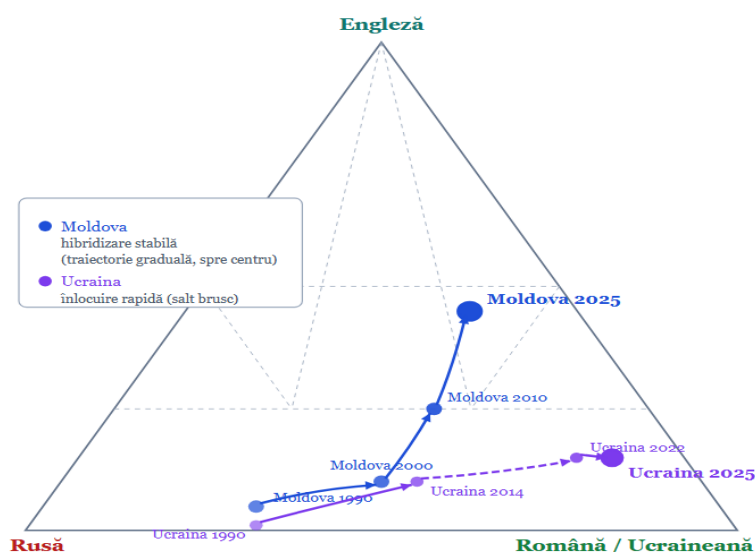
Acceptarea inovațiilor lingvistice (Subcapitolul 2.1. *Acceptarea lingvistică: factori cognitivi, sociali și emoționali*) este condiționată de vârstă, mediu (urban/rural) și context comunicațional. Silviu Berejan [3], Klaus Bochmann [6] și Mioara Avram [1] documentează bilingvismul asimetric al perioadei sovietice, iar Iraidă Condrea [10] distinge rusismele funcționale (preluate din necesitate terminologică) de cele identitare, din argoul integrat afectiv. Marta Istrati [18] descrie diglosia funcțională română – rusă specifică Republicii Moldova. Cercetările psiholingvistice (Alexandra Dylman, Viorica Marian [23]) argumentează că limba maternă poartă o încărcătură emoțională mai puternică, motiv pentru care vorbitorii preferă uneori o limbă străină pentru distanțare afectivă în exprimarea emoțiilor intense. Incidentul „kenților” din Parlamentul Republicii Moldova (decembrie 2025) ilustrează limitele acceptării sociale a hibridizării: tolerată în comunicarea informală, respinsă când este expusă public în context instituțional.

Termenii din limba rusă sunt utilizați în special în contexte emoționale sau informale. De exemplu, expresii precum *da ne gavari* sau *loh* au funcție afectivă sau ironică. Termenii din engleză, în schimb, sunt predominant organizaționali și profesionali. În primul caz, se înregistrează împrumuturi istorice legate de terminologia profesională din limba rusă, *bilet* sau *cont de plată* (cu sensul de *notă de plată*), care s-au integrat în uz. În al doilea caz, este vorba de terminologia tehnică actuală din engleză – termeni precum *bug*, *feature*, *deploy* sau *rollback* sunt utilizați direct sau ușor adaptați, ceea ce reflectă tranziția de la influența rusă la dominanța englezei în mediul profesional contemporan. Prin urmare, hibridizarea nu este doar lingvistică, ci reflectă tranziții contextuale și profesionale.

Mioara Avram [1] observă că perioada de tranziție de după 1989 se caracterizează printr-o „dinamică a uzului ieșită din comun”, pe fondul unei libertăți vecine cu anarhia și al tendințelor de contestare a normei, fenomen studiat de autoare mai ales la nivelul vocabularului. Silviu Berejan [3] explică persistența rusismelor prin mecanismul „ieșirii din impasul comunicativ”: în absența accesului la sursele culturale românești, echivalentele rusești „soluționau problemele ce apăreau în comunicare”, pătrunzând neforțat în vorbirea curentă a moldovenilor, fără a afecta esența gramaticală a limbii române; totodată, autorul subliniază caracterul „de regulă, unilateral” al bilingvismului sovietic, prin care doar vorbitorii de limbă română au fost puși în situația de a deveni bilingvi. Diversificarea accelerată a registrelor limbii române actuale este documentată și de Rodica Zafiu [38], care leagă acest fenomen de „multiplicarea și diferențierea situațiilor de comunicare” de după 1989, precum și de statutul limbii engleze ca „noua sursă de influență lingvistică”, preluând rolul deținut anterior de limba franceză.

O perspectivă critică, din spațiul cultural românesc, asupra fenomenului anglicizării, o exprimă și eseistul Andrei Pleșu [31]: dacă în America adoptarea unui vocabular corporatist nou ar avea, în opinia sa, o motivație de ordin ideologic, în România asistăm mai degrabă la o „revoluție” fără legătură cu vreo doctrină anume. Limbajul anglicizat al specialiștilor reprezintă o simplă modă preluată din jargonul corporatist, responsabilitatea atribuind-o explicit vorbitorilor autohtoni din mediul de afaceri. Această observație confirmă datele lingvistice: mulți vorbitori cunosc perfect echivalentele românești (*ședință, a respinge*), dar preferă termenii corespunzători din limba engleză (*meeting, reject*) nu din necesitatea de a comunica, ci pentru că aceștia sunt percepuți ca fiind „la modă” și funcționează ca marker al apartenenței la o comunitate profesională specifică.

Analiza comparativă (paragraful 2.1.1. *Studiu comparativ: traiectorii în spațiul post-sovietic*) cu traiectoria lingvistică din Ucraina de după anul 2022 relevă două modele divergente: modelul de înlocuire rapidă, motivat identitar și politic în Ucraina (limba rusă devine „limba dușmanului”, 91% dintre ucraineni utilizează zilnic limba ucraineană până în 2023, conform studiului lui Volodymyr Kulyk [19], Daniel Racek [32] și alții), și modelul moldovenesc de hibridizare stabilă, gradual, motivat funcțional, care păstrează structura gramaticală română, integrând selectiv terminologia engleză. Este propus modelul „Hărții traiectoriilor lingvistice” (hartă elaborată de autoare); o reprezentare triunghiulară (limba națională – rusă – engleză) care vizualizează traseul fiecărei comunități: Republica Moldova se deplasează diagonal spre centrul triunghiului, spre un echilibru trilingv, în timp ce Ucraina se deplasează centrifug, spre colțul limbii naționale, respingând limba rusă.

Alegerea lingvistică este motivată de comoditate (subcapitolul 2.2. *Prestigiul lingvistic și alegerea cognitivă*), prestigiu social și context, și nu doar de necesitate comunicativă (Viorica Marian [23]). O serie de exemple din comunicarea corporativă (Moldova-Agroindbank) ilustrează adoptarea terminologiei anglofone (*agile, meetinguri, deadline-uri, stand-up-uri*) ca marker al modernizării instituționale. Analiza corpusului identifică patru mecanisme de schematizare: acronimizare autohtonă (*BFT, VTM*), trunchiere fonetică (*bn, pt*), transfer de cod schematizat (*FYI, IMHO*) și logogramare (*GR8, @mine, B\$, <3*), aceasta din urmă reprezentând, din perspectiva Indicelui de Intensitate a Hibridizării (IIH), nivelul maxim de fuziune semiotică, structura fonetică rămânând românească, iar sistemul de codificare devenind englez.

Alte exemple ilustrative ale acestor mecanisme includ, pentru trunchierea fonetică, formele *sal* (*salut*), *pt* (*pentru*) și *vb* (*vorbim*); pentru transferul de cod schematizat, formulele *TL;DR* (*too long, didn't read – prea mult de citit*) și *afaik* (*as far as I know – din câte știu*), iar pentru logogramare, variantele autohtone *fr8* (*frate*) și *S1mpl* (*simplu*), care aplică mecanismul de producere a logogramei engleze direct lexicului românesc, generând forme neatestatate în niciunul dintre sistemele-sursă.

Organizațiile multinaționale gestionează informal tensiunea dintre eficiența de comunicare și profesionalism prin documente interne sub formă de ghid, care listează termenii, acronimele și abrevierile de uz curent în comunitatea profesională respectivă, cu scopul de a reduce confuziile lingvistice atât în comunicarea internă, cât și cu partenerii externi. Existența unor astfel de instrumente confirmă că hibridizarea, deși neoficializată normativ, este recunoscută și gestionată activ de organizații ca parte funcțională a comunicării de zi cu zi.

Limba engleză funcționează ca marker al apartenenței profesionale (subcapitolul *Identitatea profesională și markerii lingvistici*); termenii argotici (*cool, awesome, fail*) devin parte a identității lingvistice a tinerilor vorbitori. Este documentată stratificarea istorică a hibridizării: primul strat, de origine rusă, moștenit din perioada sovietică (termeni funcționali, fără echivalent, *versus* argou identitar, conform studiilor Iraidei Condrea [9, 10] și ale lui Silviu Berejan [3]); al doilea strat, de origine engleză, dominant în comunicarea profesională contemporană, motivat funcțional și de prestigiul global al limbii. Este reconstituită evoluția tehnologică a comunicării profesionale în patru etape istorice: SMS (2000 – 2010), e-mail și web corporativ (2005 – 2012), rețele sociale profesionale (2010 – 2015), Instagram și mesagerie instantanee (2015 – prezent), fiecare etapă fiind corelată cu un stil lingvistic specific, marcând o tranziție progresivă de la formalismul administrativ spre informalitate.

Percepția publică asupra fenomenului este ilustrată de discuțiile din comunitățile online: pe forumul românesc de pe platforma Reddit, un utilizator întreabă „de ce sunt mulți români care

vorbesc romgleza?”, iar răspunsurile relevă o normalizare a fenomenului în rândul tinerilor care lucrează sau studiază preponderent în limba engleză, un respondent explică faptul că a învățat concepte de programare direct în engleză și, prin urmare, consideră normal să discute despre acest domeniu în „romgleză”. Astfel de mărturii confirmă, la nivelul vorbitorului obișnuit, concluzia empirică a cercetării: hibridizarea este motivată funcțional, nu de o intenție de a se distanța de limba română standard.

Datele sondajului confirmă empiric prima ipoteză a cercetării: 51% dintre respondenți utilizează anglicisme și în afara mediului profesional, iar 44,2% integrează termenii englezi direct în structura gramaticală românească, prin adaptare morfologică, drept confirmare a faptului că hibridizarea și schematizarea limbajului sunt fenomene moderate, care se extind dincolo de contextul strict profesional, fără a compromite integritatea sistemului gramatical al limbii materne.

Corpusul de comunicare profesională ilustrează acest tipar de amestec de cod: *Am făcut un update în sheet-ul din Excel și am trimis follow-up-ul către stakeholderi* — enunț în care baza gramaticală rămâne integral românească, în timp ce termenii de conținut (*update, sheet, follow-up, stakeholderi*) provin din engleză, confirmând modelul limbii matrice al lui Carol Myers-Scotton: limba română furnizează structura sintactică, iar limba engleză contribuie cu terminologia tehnică specializată.

Modelele lingvistice mari (LLM – Large Language Models), antrenate preponderent pe texte formale (subcapitolul *Impactul inteligenței artificiale asupra limbii române actuale*), tind să „corecteze” hibridizarea, înlocuind anglicismele cu echivalente românești standard. Noam Chomsky critică aceste tehnologii ca fiind lipsite de valoare pentru înțelegerea limbajului uman, descriindu-le drept „o formă de plagiat”. Prin „Experimentul-Oglindă”, realizat pe corpusul de comunicare corporativă, am testat răspunsul platformei ChatGPT la texte hibridizate autentice: platforma acceptă împrumuturile deja asimilate de normă (*meeting, feedback, deadline*), dar corectează adaptările morfologice mai recente (*deployim* devine *implementăm, forcastăm* a fost înlocuit cu *prognoză*), confirmând empiric distincția coșeriană dintre normă și uz. Modelele întâmpină dificultăți vizibile în procesarea textelor trilingve (română – engleză – rusă), demonstrând limitele actuale ale inteligenței artificiale în surprinderea translingvismului autentic practicat de vorbitori.

Experimentul-Oglindă a constatat în solicitarea făcută pe platforma ChatGPT (versiunea GPT-4), a unor texte autentice din corpusul de comunicare corporativă, însoțite de două moduri: unul neutru („Rescrie textul într-un mod profesional și clar, păstrând sensul original”) și altul orientat explicit spre standardizare („Rescrie textul în limba română standard, înlocuind termenii străini cu echivalenți românești acolo unde este posibil”). La solicitarea neutră, platforma a păstrat

împrumuturile deja consacrate, dar a corectat adaptările morfologice mai recente, tratându-le drept abateri de la normă. La solicitarea de standardizare, aproape toate elementele hibride au fost înlocuite cu echivalente românești, demonstrând că platforma dispune de resursele lexicale necesare, ceea ce confirmă indirect că hibridizarea din comunicarea profesională nu se datorează lipsei de echivalente, ci unor alegeri pragmatice și identitare ale vorbitorilor.

Instrumentele de procesare a limbajului natural (NLP) și de corectare automată standardizează terminologia tehnică, accelerează adoptarea de termeni noi și modifică normele la nivel lexical (*browser/browsere, cloud computing*), sintactic (*a da click, a face forward*, calchieri precum „Face sens?”) și pragmatic (formule de adresare informale, punctuație după modelul limbii engleze). Impactul este amplificat de necesitatea standardizării comunicării corporative, de presiunea eficientizării proceselor și de globalizarea practicilor profesionale sub influența organizațiilor cu investiții străine, cu beneficii pentru comunicarea interculturală, dar și riscul uniformizării excesive și al pierderii nuanțelor stilistice regionale.

În Capitolul 2 am ajuns la următoarele concluzii: acceptarea lingvistică a hibridizării este un proces stratificat, determinat de factori demografici, geografici, psihologici și sociali, generațiile mai tinere manifestând o flexibilitate lingvistică mai mare; alegerile lingvistice cu încărcătură emoțională confirmă rolul distanțării afective oferite de o limbă non-maternă, limba engleză funcționând simultan ca instrument de comunicare și ca marker al identității profesionale; analiza comparativă cu Ucraina relevă două modele divergente de schimbare lingvistică, cea de hibridizare stabilă, motivată funcțional, a Republicii Moldova *versus* înlocuirea rapidă, motivată identitar și politic a Ucrainei; inteligența artificială influențează normele lingvistice pe multiple niveluri: lexical, sintactic și pragmatic, dar rămâne limitată în procesarea translingvismului autentic (Experimentul-Oglindă confirmă empiric distincția coșeriană dintre normă și uz); prestigiul global al limbii engleze, susținut de investițiile străine și de globalizarea practicilor profesionale, consolidează hibridizarea ca fenomen funcțional și adaptativ, nu ca eroziune a identității lingvistice.

În **Capitolul 3, Comunicarea corporativă în companiile multinaționale din Republica Moldova: studiu de caz**, investigăm manifestările empirice ale hibridizării și schematizării în comunicarea corporativă din unele companii multinaționale de tehnologii informaționale din Republica Moldova. Structura capitolului urmărește o progresie de la contextul istoric și peisajul lingvistic post-sovietic care stabilește premisele discursului și cadrului social al fenomenului spre analiza practicilor concrete de hibridizare și schematizare în mediul corporativ cu accent pe comutarea de cod, translingvism și mediere tehnologică și, în final, către investigarea empirică a corpusului de comunicare digitală din companiile studiate, care furnizează dovezile lingvistice

directe ale modelelor de hibridizare identificate, pe baza observației etnografice (2019 – 2025), a analizei corpusului de comunicare digitală și a unui sondaj cantitativ cu 103 respondenți, petrecut pe parcursul lunii septembrie 2025.

Comunicarea corporativă reflectă fenomenul „company-speak” (subcapitolul 3.1. *Manifestări ale hibridizării în comunicarea corporativă: studii de caz*), un argou hibrid care servește la codificarea apartenenței profesionale. Analiza relevă bivalența lingvistică și translingvismul (Ofelia García) ca practici distincte de comutarea de cod clasică: vorbitorii moldoveni alternează strategic între română, rusă și engleză în cadrul aceleiași interacțiuni, urmând norme sociolingvistice implicite. Este propusă o grilă de observare a intensității hibridizării, fundamentată pe distincția coșeriană sistem – normă – vorbire (uz), structurată pe trei niveluri: împrumuturi lexicale simple (nivelul uzului), adaptări morfologice (nivelul normei) și comutare de cod (nivelul sistemului). Din această grilă este conceput Indicele de Intensitate a Hibridizării (IIH), o formulă care permite clasificarea textelor pe o scală de la hibridizare minimă la dominantă.

Un împrumut lexical simplu afectează doar vocabularul, o adaptare morfologică afectează structura, iar comutarea implică tranziția între sisteme întregi. Această diferență de profunzime ne permite să sintetizăm observația într-un indicator, pe care îl numim *Indicele de intensitate a hibridizării (IIH)*,

$$IIH = (\alpha * N_{lex} + \beta * N_{morf} + \gamma * N_{cs}) / N_{total},$$

în care N_{lex} reprezintă numărul de împrumuturi lexicale, N_{morf} – numărul de adaptări morfologice, N_{cs} – numărul de comutări de cod, iar N_{total} – numărul unităților lexicale din text.

Semn	Semnificație	Explicație	Nivel
N_{lex}	număr de împrumuturi lexicale	cuvinte străine neadaptate	uz
N_{morf}	număr de adaptări morfologice	cuvinte străine cu adaptări (desinențe, conjugări)	normă
N_{cs}	număr de comutări de cod (code switching)	schimb de cod, tranziția la altă limbă	sistem
N_{total}	număr total de cuvinte	din același text	

Coeficienții de ponderare reflectă ierarhia coșeriană: $\alpha = 1,0$ pentru împrumuturile lexicale (nivelul uzului), $\beta = 1,5$ pentru adaptările morfologice (nivelul normei) și $\gamma = 2,0$ pentru comutările de cod (nivelul sistemului). Cu cât un element hibrid afectează un nivel mai profund al limbii, cu atât „cântărește” mai mult în indice.

Exemplul: *Avem **critical bug** în prod. User-ii raportează că **checkout flow-ul** **crashuiește** la **payment step**. **Error rate** e la 23% în ultimele 30 min.*

Din totalul de 21 de lexeme, 7 sunt împrumuturi lexicale și 3 împrumuturi adaptate morfologic. Indicele IIH = $(7 * 1,0 + 3 * 1,5) / 21 = 0,55$ arată un nivel de hibridizare dominant.

IIH	Grad de hibridizare	Semnificație
sub 0,05	Minim	Text predominant în româna standard; împrumuturile sunt izolate
0,06-0,15	Ușor	Se observă termeni străini, dar structura românească domină
0,16-0,30	Moderat	Hibridizare vizibilă, tipică comunicării profesionale curente
0,31-0,50	Intens	Text perceptibil hibrid; un vorbitor din afara domeniului ar avea dificultăți
peste 0,51	Dominant	Elementele hibride domină; româna funcționează ca structură gramaticală de suport

Deși în exemplul nostru scorul indică un IIH dominant, structura gramaticală a propoziției rămâne integral românească, hibridizarea dominând vocabularul, nu și sistemul.

Canalele formale (e-mailuri oficiale, prezentări către clienți) mențin limba engleză ca normă corporativă strictă; canalele informale, precum cele de colaborare și de mesagerie, prezintă gradul cel mai ridicat de hibridizare trilingvă, ilustrat printr-un exemplu autentic de conversație în care trei vorbitori alternează liber între română, engleză și rusă pentru a rezolva o problemă tehnică.

Este documentată distincția dintre comutarea de cod (guvernată de reguli gramaticale, folosită strategic în context formal) și translingvism (mobilizarea integrată a întregului repertoriu lingvistic, specifică comunicării informale) în paragraful *Practici de comutare de cod și translingvism*. Exemplele din corpus, preluate din canale de mesagerie instantanee, ilustrează amestecul de coduri trilingv (code-meshing), abrevierile hibride (*CR*, *EOD*, *gtg*) și emojiul ca „limbaj universal” care transcende barierele lingvistice.

În comunicarea formală, de tip e-mail, hibridizarea apare în mod moderat, dar cu o evidentă influență a oralității și a formatului mesageriei instantanee. Structura este în mare parte românească, dar sunt integrați termeni specifici precum *sprint*, *meeting* sau *deadline*. Spre exemplu, unul dintre exemplele de comunicare prin e-mail conține multiple elemente caracteristice mesageriei instantanee.

Bună ziua, echipă,

*Săptămâna viitoare începem **Sprint 24** (18 martie – 31 martie, 2 săptămâni). **Sprint Planning meeting-ul** este **scheduled** pentru luni, 18 martie, ora 10:00-12:00 în sala de conferințe (și pe **Teams link** pentru **remote participants**).*

(detalii tehnice)...

Looking forward to a productive planning session!

Dacă aveți concerns sau suggestions pentru agenda, please reach out.

Best regards,

Scrum Master (inclus în Clasificatorul Ocupațiilor din Republica Moldova)

P.S.: Coffee și snacks vor fi available în meeting room.

În mesageria instantanee, hibridizarea rămâne mai intensă, după cum se observă în următorul exemplu, din conversația de pe platforma internă de mesagerie instantanee:

EM: Hey, vreau să stabilim un 1:1 pentru performance review cycle-ul Q1. Ai disponibilitate săptămâna asta? Prefer să facem conversația înainte de official deadline pentru self-assessment submission.

SD: Sure! Joi după-amiază după 15:00 I'm free. Does it work for u?

EM: Perfect! Bucuiesc (booking) joi 15:30, small meeting room. In the meantime, poți să dai complete la self-assessment form din HR portal? Trebuie să o am cu cel puțin 24h înainte de meeting pentru review.

SD: Will do! See you joi 15:30. Looking forward to conversation. EM: Same here! 📝

Politica „English-only” (analizată în paragraful dedicat Studiului de caz Rakuten: politicile lingvistice globale), care a fost impusă de Hiroshi Mikitani în 2010, a fost documentată de Tsedal Neeley [27] și servește drept termen de comparație pentru politicile lingvistice ale companiilor din Moldova: deși mandatele lingvistice rigide pot genera distanțare psihologică între angajați și organizație, companiile locale tind spre un „multilingvism selectiv”, care menține limba engleză ca limbă corporativă primară, valorificând, totodată, resursele lingvistice locale.

Cazul Rakuten oferă și un termen de comparație translingvistic util: pe măsură ce angajații japonezi au fost expuși politicii „English-only”, limba japoneză a absorbit termeni englezi transliterați cu caractere silabice proprii, precum アイスクリーム (aisu kuriimu, „ice cream”), インフルエンサー (infuruensā, „influencer”) sau リモートワーク (rimōto wāku, „remote work”), adaptați fonetic la structura silabică a japonezei. Fenomenul este structural similar celui documentat în corpusul românesc (*deployuim, sharuiești*) confirmând că adaptarea împrumuturilor englezești este o strategie universală prin care limbile-gazdă absorb terminologia corporativă globală fără a-și pierde identitatea gramaticală.

Analiza comparativă Rakuten *versus* companiile din Republica Moldova relevă faptul că politicile lingvistice eficiente nu impun uniformizare totală, ci recunosc complexitatea locurilor de muncă multilingve (Rosemary Salomone, „The Rise of English” [34]).

Conceptul lui Uriel Weinreich [37] privind bilingvismul compus și cel coordonat oferă un cadru teoretic pentru diferitele strategii lingvistice observate la angajații organizațiilor multinaționale: vorbitorii cu bilingvism coordonat mențin sisteme lingvistice distincte pentru scopuri diferite, în timp ce cei expuși unor registre complexe integrează elementele într-un mod mai extins, indiferent de context. Această distincție explică variabilitatea individuală observată în sondaj: unii respondenți apelează la comutare de cod în funcție de subiect, alții amestecă limbile constant, chiar și în afara mediului profesional.

Pentru a documenta și a contribui la validarea ipotezelor noastre a fost realizat un sondaj, pe parcursul lunii septembrie 2025, descris în Paragraful *Studiul empiric: percepții și atitudini*, pe un eșantion de 103 respondenți. Acesta relevă că 52,5% dintre respondenți preferă comunicarea moderat hibridizată, cu terminologie engleză adaptată gramatical limbii române, motivația principală a împrumuturilor fiind necesitatea funcțională, 71,6% au menționat faptul că lucrează în cadrul echipelor multinaționale și 63,1% au motivat comunicarea hibridizată prin eficiența comunicării, prestigiul social acumulând, în schimb, 32%. Jumătate dintre respondenți (50,5%) manifestă o atitudine pozitivă față de anglicisme. Datele validează empiric distincția coșeriană: sistemul gramatical românesc rămâne intact, norma se adaptează selectiv, iar uzul reflectă creativitatea strategică a vorbitorilor.

Datele sondajului confirmă și rolul autorității profesionale ca factor de influență asupra alegerilor lingvistice: 29,1% dintre respondenți indică drept sursă principală colegii experimentați în domeniu, iar 6,8% - managerii direcți; sunt și respondenți care au menționat că generația mai tânără ar influența alegerea în comunicare. Observația etnografică, însă, a demonstrat că managerii funcționează adesea ca modele lingvistice: schimbarea de cod spre limba engleză, inițiată de conducătorul de echipă, este urmată sistematic de reorientarea lingvistică a membrilor echipei, fenomen documentat direct în corpusul de conversații analizat. Această dinamică confirmă observația sociolingvistică privind rolul liderilor de opinie în difuzarea inovațiilor lingvistice în cadrul unei comunități, precum și conceptul de „piață lingvistică” al lui Pierre Bourdieu, prin care vorbitorii atribuie prestigiu unei limbi în funcție de statutul social al celor care o folosesc.

Contribuția originală a cercetării, concentrată în acest capitol, poate fi rezumată în trei dimensiuni complementare:

- sub aspect teoretic, extinde și testează teoria coșeriană a distincției sistem – normă – vorbire în contextele de comunicare digitală globalizată din secolul XXI;
- sub aspect empiric, oferă prima analiză a tiparelor de hibridizare trilingvă din comunicarea digitală a Republicii Moldova, pe baza unui corpus autentic, care poate oferi o bază statistică pentru comparații ulterioare;

- sub aspect aplicativ, propune analiza comparativă a tranziției lingvistice dintre Republica Moldova și Ucraina, prin Harta traiectoriilor lingvistice, și un instrument metodologic reutilizabil pentru măsurarea intensității hibridizării limbajului.

Analiza din Capitolul 3 duce la următoarele concluzii: comunicarea corporativă în mediul multinațional este motivată pragmatic de eficiență; mediul trilingv ar putea genera atât dificultăți pentru vorbitorii non-nativi de limbă engleză, cât și oportunități pentru organizațiile multinaționale. Managerii de nivel mediu al acestor organizații funcționează adesea ca mediatori lingvistici, respectiv, abilitățile lingvistice sunt percepute adesea ca performanță profesională primară. Întrucât limba engleză domină canalele oficiale, interacțiunile zilnice sunt caracterizate de o hibridizare chiar și în afara comunicării profesionale, instrumentele de comunicare digitală accelerând inovația lingvistică și creând noi spații de hibridizare. Formele de hibridizare și schematizare lingvistică au un impact diferit asupra limbii actuale pentru a permite cuantificarea gradului de hibridizare în comunicarea digitală și ar putea fi utilă măsurarea intensității hibridizării, cu utilizarea unui instrument, Indicele de Intensitate a Hibridizării (IIH), care să permită transformarea observațiilor lingvistice în date măsurabile. Comunicarea corporativă din Republica Moldova reflectă o îmbinare între standardizarea globală și realitățile lingvistice locale postsovietice.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Cercetarea a confirmat ipoteza principală că hibridizarea și schematizarea limbajului românesc în mediul digital și al organizațiilor multinaționale din Republica Moldova sunt fenomene moderate, motivate preponderent pragmatic și individual, cu menținerea structurilor gramaticale românești. Ipoteza privind diferențele dintre generații a fost validată parțial: expunerea susținută la mediul internațional estompează, în timp, diferențele așteptate între generația milenarilor și generația Z.

Rezultatele obținute

1. Cadrul teoretic interdisciplinar confirmă că teoria coșeriană a dinamicii limbajului își păstrează puterea explicativă în contexte digitale, cu condiția incorporării dimensiunii tehnologice a medierii comunicării.

2. Corpusul de comunicare digitală de pe platformele de colaborare profesională a permis o taxonomie empirică a hibridizării, cu identificarea unor categorii precum împrumuturi lexicale, adaptări morfologice, calcuri sintactice și comutare de cod, adoptate contextual, nu sistematic.

3. Factorii determinanți sunt duali, pragmatici (contextul multinațional: 72,1%; eficiența comunicării: 62,5%; absența echivalentelor: 45,2%) și de prestigiu social (31,7%), cu rolul emergent al instrumentelor de inteligență artificială în normarea selectivă a hibridizării.

4. Sondajul a oferit prima bază statistică privind practicile lingvistice ale vorbitorilor de română din medii multinaționale, confirmând că hibridizarea variază în funcție de sectoare (TI, financiar-bancar, telecomunicații).

5. Analiza comparativă Republica Moldova – Ucraina a evidențiat două modele distincte: hibridizare stabilă, economico-pragmatică *versus* înlocuire rapidă, politico-identitară (Ucraina), motivația de bază a alegerilor lingvistice determinând decisiv ritmul și direcția schimbării.

6. A fost stabilită distincția dintre hibridizarea impusă instituțional (precum în cazul Rakuten) și cea adoptată voluntar, motivată funcțional, un factor determinant al gradului de acceptare.

7. Prin Experimentul-Oglindă s-a demonstrat că instrumentele de generare a textului cu IA nu sunt agenți neutri: acceptă împrumuturile deja asimilate de normă, dar corectează adaptările morfologice recente, confirmând empiric distincția coșeriană normă–uz.

8. Diferențele dintre generații în acceptarea hibridizării au fost validate doar parțial, expunerea susținută la comunicarea profesională multilingvă estompând treptat granițele dintre generații.

9. Recomandările formulate vizează trei categorii de actori: organizațiile multinaționale (recunoașterea formelor hibride organice), sistemul educațional (competențe metalingvistice) și factorii de decizie (dezvoltarea terminologiei românești în domenii tehnice emergente).

Cercetarea a documentat hibridizarea și schematizarea limbajului fără a le atribui o conotație pozitivă implicită, distingând formele funcționale, motivate de lacune terminologice autentice, de formele care reflectă preponderent nevoia de afiliere și prestigiu organizațional („limbajul corporatist”). Limbajul profesional formal, spre deosebire de variația informală auto-reglată organic, necesită o monitorizare atentă, dat fiind riscul financiar și impactul negativ asupra imaginii instituționale, asociate erorilor de comunicare.

Recomandări

- Cercetări viitoare: studii longitudinale (5–10 ani) privind evoluția atitudinilor lingvistice și impactul inteligenței artificiale asupra comunicării corporative.
- Organizații multinaționale: politici lingvistice flexibile care recunosc identitățile lingvistice și diferențele culturale; instruirea continuă a angajaților referitoare la diferențele culturale și integrarea acestor competențe în evaluarea performanței.
- Sistem educațional: module dedicate normelor comunicării profesionale și terminologiei tehnice în limba română, la nivel liceal și universitar.
- Factori de decizie în politici lingvistice: dezvoltarea terminologiei românești în domenii tehnice emergente (IA, blockchain, biotehnologie), pe baza monitorizării continue a practicilor lingvistice reale.
- Instituții de cercetare lingvistică: parteneriate cu sectorul privat pentru studii periodice ale transformării limbajului în diverse sectoare de activitate.

BIBLIOGRAFIE

1. AVRAM, M. Considerații asupra dinamicii limbii și asupra studierii ei în româna actuală. În: *Aspecte ale dinamicii limbii române actuale*. Actele colocviului Catedrei de Limba Română, 27–28 noiembrie 2002. Vol. II. București: Ed. Universității București, 2003. ISBN 973-575-825-3.
2. BARON, N. *How We Read Now. Strategic Choices for Print, Screen, and Audio*. New York: Oxford University Press, 2021. ISBN: 978-0-19-008409-7.
3. BEREJAN, S. Degradarea vorbirii orale într-un stat în care funcționează paralel două limbi oficiale. În: *Akados*. 2012, vol. 3, nr. 26, pp. 8-18. CZU: 811.135.1(478).
4. BILANIUK, L. Linguistic Conversion in Ukraine. În: *Journal of Soviet and Post-Soviet Politics and Society*. 2020, vol. 6, pp. 59-82.
5. BLOMMAERT, J. *The Sociolinguistics of Globalization*. New York: Cambridge University Press, 2010. 230 p. ISBN: 978-0-521-71023-7.
6. BOCHMANN, K. *Cum sunt trăite și percepute limbile. Despre istoria limbilor ca istorie socială*. Chișinău: Cartier, 2020. ISBN: 978-9975-86-431-8.
7. CHOMSKY, N., ROBERTS, I., WATUMULL, J. Noam Chomsky: The False Promise of ChatGPT [online]. *New York Times*. 08.03.2023. [citat 15.05.2025]. Disponibil: <https://www.nytimes.com/2023/03/08/opinion/noam-chomsky-chatgpt-ai.html>.
8. CIOBANU, A. Situația glotică după 15 ani de independență. În: *Akados*. 2013, vol. 26, nr. 3. ISSN 2587-3687.
9. CONDREA, I. Bilingvism și/sau multilingvism în Republica Moldova. În: *Integrare prin cercetare și inovare*. Chișinău: Științe umanistice, 2014, pp. 70-72. ISBN: 978-9975-71-568-3.
10. CONDREA, I. Rusismele: un element specific al oralității basarabene. În: *Limba Română*. 2021, vol. 261, nr. 1, pp. 63-66. ISSN 0235-9111.
11. COȘERIU, E. *Istoria filozofiei limbajului. De la începuturi până la Rousseau*. București: Humanitas, 2011. 520 p. ISBN: 978-973-50-2961-6.
12. COȘERIU, E. *Sincronie, diacronie și istorie. Problema schimbării lingvistice*. București: Editura enciclopedică, 1997. ISBN: 973-45-0203-4.
13. CRYSTAL, D. *Internet Linguistics: A Student Guide*. New York: Routledge, 2011. 192 p. ISBN: 978-0-415-60268-6.
14. CRYSTAL, D. *Txtng: The Gr8 Db8*. New York: Oxford University Press, 2009. 256 p. ISBN: 978-0-19-957133-8.

15. DEUTSCHER, G. *Through the Language Glass. Why the World Looks Different in Other Languages*. London: Penguin Random House, 2010. 320 p. ISBN: 978-0-8050-8195-4.
16. EVANS, V. *The Emoji Code*. New York: Picador, 2017. 256 p. ISBN: 978-1-250-12906-2.
17. FISHMAN, J. Domains and the Relationship between Micro- and Macrosociolinguistics. În: GUMPERZ, J. J., HYMES, D. (ed.) *Directions in Sociolinguistics. The Ethnography of Communication*. New York: Holt, Rinehart and Winston, 1972, pp. 435-453. ISBN: 978-0-03-077745-5.
18. ISTRATI, M. Diglosia și bilingvismul: concepte de bază. În: *Limba Română*. 2007, vol. 4-6. ISSN 0235-9111.
19. KULYK, V. Language shift in time of war: the abandonment of Russian in Ukraine. În: *Post-Soviet Affairs*. 2024, vol. 40, nr. 3, pp. 159-174. ISSN: 1060-586X.
20. LABOV, W. *The Social Stratification of English in New York City*. Second Edition. Cambridge: Cambridge University Press, 2006. 498 p. ISBN: 978-0-521-52805-4.
21. LAKOFF, G., JOHNSON, M. *Metaphors We Live By*. Chicago: University of Chicago Press, 2003. ISBN: 0-226-46801-1.
22. LANGACKER, R. W. *Cognitive Grammar*. New York: Oxford University Press, 2008. 562 p. ISBN: 978-0-19-533196-7.
23. MARIAN, V. *The Power of Language: How the Codes We Use to Think Transform Our Mind*. New York: Penguin Random House, 2023. 288 p. ISBN: 978-0-593-18707-4.
24. MCWHORTER, J. *The Power of Babel*. New York: Harper Perennial, 2003. ISBN: 006052085-X.
25. MOLEA, V. O nouă formă de comunicare în spațiul virtual: oralitatea digitală [online]. *Limba Română, revistă de știință și cultură*. 2017. [citat 15.05.2025]. Disponibil: <https://limbaromana.md/index.php?go=articole&n=3443>.
26. MYERS-SCOTTON, C. *Multiple Voices, An Introduction to Bilingualism*. Malden: Wiley-Blackwell, 2005. 480 p. ISBN: 978-0-631-21937-8.
27. NEELEY, T. *The Language of Global Success*. New Jersey: Princeton University Press, 2017. 188 p. ISBN: 978-0-691-17537-9.
28. NENIȚESCU, C. D. *Chimie organică*. Ed. a 7-a. Vol. 1. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1974.
29. PINKER, S. *The Language Instinct: How the Mind Creates Language*. Londra: Penguin Random House UK, 2015. 528 p. ISBN: 978-0-14-198077-5.
30. PLANTIN, C. Schematization [online]. *Dictionnaire de l'argumentation*. 2021. [citat 15.05.2025]. Disponibil: <https://icar.cnrs.fr/dictionnaire-de-largumentation/>.

31. PLEȘU, A. Noua limbă de tinichea. În: *Revista 22* [online]. București, 29.05.2017. [citat 12.07.2026]. Disponibil: <https://revista22.ro/opinii/andrei-plesu/noua-limba-de-tinichea>.
32. RACEK, D. et al. The Russian war in Ukraine increased Ukrainian language use on social media. În: *Communications Psychology*. 2024, vol. 1.
33. RIVLINA, A. Englishization of Russian and Bilingual Lexical Variation [online]. Moscova: National Research University Higher School of Economics, 2013. [citat 15.05.2022]. Disponibil: <https://www.hse.ru/data/2013/12/26/1341501337/05LNG2013.pdf>.
34. SALOMONE, R. *Rise of English. Global Politics and the Power of Language*. New York: Oxford University Press, 2022. ISBN 978-0-19-062561-0.
35. SEIDLHOFER, B., BREITENEDER, A., PITZL, M. English as a Lingua Franca in Europe: Challenges for Applied Linguistics. În: *Annual Review of Applied Linguistics*. 2006, pp. 3-34. ISSN: 0267-1905.
36. SPOLSKY, B. *Language Policy*. Cambridge: Cambridge University Press, 2004. 250 p. ISBN: 978-0-521-01175-4.
37. WEINREICH, U. *Languages in Contact. Findings and Problems*. The Hague: Mouton & Co., 1966. 148 p. ISBN: 90-279-2689-1.
38. ZAFIU, R. *Diversitatea stilistică în româna actuală* [online]. Academia.edu. 2001. [citat 15.05.2025]. Disponibil: https://www.academia.edu/31257653/Rodica_Zafiu_DIVERSITATE_STILISTICA ISBN: 973-575-579-3.

LISTA PUBLICAȚIILOR LA TEMA TEZEI

1. GALBEN Inga. Professional Communication in Multinational Contexts: Theoretical Foundations and Empirical Analysis from Romanian Speaking. În: *Journal of Romanian Literary Studies*. Târgu-Mureș: Arhipelag XXI Press, 2025, nr. 42, pp. 699–709. E-ISSN 2248-3004. Bază de date: CEEOL, Index Copernicus, Crossref, BASE, SSRN ș.a. online: <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=1376516>

2. GALBEN Inga, MOLEA Viorica. Dynamics of Communication in the Current Social Context: The Language Choice in Moldova and Ukraine. În: *Journal of Social Sciences*. Chișinău: Universitatea Tehnică a Moldovei, 2025, vol. 8, nr. 4, pp. 227–236. ISSN 2587-3490. DOI: [10.52326/jss.utm.2025.8\(4\).15](https://doi.org/10.52326/jss.utm.2025.8(4).15). Bază de date: Index Copernicus, CEEOL, ERIH PLUS; clasificată național ca revistă de categoria B+. Coautor: MOLEA Viorica.

3. GALBEN Inga. Digital Communication and Language Hybridization: Exploring the Impact of Technology on Language Change in the Republic of Moldova. In: *Philologia*. Chișinău: Universitatea de Stat din Moldova, 2024, vol. 322, nr. 1, pp. 107–117. ISSN 1857-4300. DOI: [10.52505/1857-4300.2024.1\(322\).10](https://doi.org/10.52505/1857-4300.2024.1(322).10). Registrul Național ANACEC (cat. B).

4. GALBEN Inga. Hibridizarea limbajului standard: accepție și definire. În: *Studia Universitatis Moldaviae*. Seria Științe Umanistice. Chișinău: USM, 2023, nr. 10 (180), pp. 108–115. ISSN 1811-2668; ISSN-L 2345-1009. DOI: [10.59295/sum10\(180\)2023_13](https://doi.org/10.59295/sum10(180)2023_13). Registrul Național ANACEC (categoria B).

5. GALBEN Inga, MOLEA Viorica. Identitatea lingvistică și impactul culturii organizaționale corporative. În: *Studia Universitatis Moldaviae*. Seria Științe Umanistice. Chișinău: USM, 2023, nr. 10 (180), pp. 138–143. ISSN 1811-2668; ISSN-L 2345-1009. DOI: [10.59295/sum10\(180\)2023_18](https://doi.org/10.59295/sum10(180)2023_18). Registrul Național ANACEC (cat. B). Coautor: MOLEA Viorica.

6. GALBEN Inga. Tendințe de acceptare lingvistică și impactul acesteia în limbajul standard. Comunicare. În: *Materialele conferinței științifice internaționale „Noi tendințe în predarea limbajelor de specialitate în contextul racordării învățământului la cerințele pieței muncii”*, 28-29 aprilie 2023. Chișinău: USM, 2023. DOI: [10.5281/zenodo.10081783](https://doi.org/10.5281/zenodo.10081783). Dovezi de participare: program / publicație, CZU: 81`271:004: <https://ibn.idsi.md/en/cautare?find=81%60271%3A004>

7. GALBEN Inga. The Corporate Communication of Multinational Companies: A Sociolinguistic Analysis of Multilingual Practices in Moldova. Publicație. În: *Technology, Language and Literature in Contemporary Educational Contexts: Zbornik radova* / coord. Ivana

Ivanić, Elena Platon, Ludmila Braniște. Novi Sad: Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu, 2025. ISBN 978-86-6065-937-0. Dovezi de participare: publicație în culegere științifică, Novi Sad, Serbia, link spre culegere pe platforma Facultății: <https://digitalna.ff.uns.ac.rs/sadrzaj/2025/978-86-6065-937-0>

8. GALBEN Inga. Adaptation and Hybridization of the Romanian Language in the Context of Digitalization and Artificial Intelligence. Comunicare. În: *Linguistica Coseeriana IX: Linguistic and Poetic Creativity 2025*. Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca. Dovezi de participare: program pe platforma dedicată evenimentului: <https://coseriu.conference.ubbcluj.ro/index.html#program>

9. GALBEN Inga. Limbajul ca instrument de identitate culturală. Comunicare. În: *Colocviul Internațional de Științe ale Limbajului „Eugeniu Coșeriu (CISL), „Timp și limbaj”*, ediția a XVII-a, 20-24 septembrie 2023. Dovezi de participare: program pe platforma manifestației: https://cisl.usv.ro/?page_id=2476

10. GALBEN Inga. Tranziția de la „rusificare” la „anglicizarea” limbii române. Comunicare. În: *Materialele conferinței științifice naționale cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”*, 10–11 noiembrie 2022. Chișinău: USM, 2022, pp. 64–66. CZU: 811.135.1`373.613. Dovezi de participare: <https://ibn.idsi.md/ro/cautare?find=811.135.1%60373.613>

11. GALBEN Inga. Comunicarea digitală în mediul profesional și fenomenul schematizării al limbajului standard. Comunicare. În: *Materialele conferinței științifice naționale „Probleme de lingvistică”*, In honorem professoris Iraida Condrea, 25 octombrie 2024. Chișinău: USM, 2024, pp. 99–111. CZU: 316.772.4:004.738.5:81`27. Dovezi de participare: https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/218183

12. GALBEN Inga. Unele cauze ale deraierilor în limbajul standard românesc actual. Comunicare. În: *Materialele conferinței naționale „Metodologii contemporane de cercetare și evaluare. Științe umaniste”*, 22-23 aprilie 2021. Chișinău, 2021, pp. 127-133. CZU: [811.135.1`276`373.613=111]:316.77. Dovezi de participare: https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/154987

ADNOTARE

Galben Inga: Tendințe de hibridizare și schematizare în limbajul actual românesc

Teză de doctor în filologie, Chișinău, 2026

Structura tezei: introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografia (care include 182 surse), 6 anexe, 147 de pagini de text de bază, 10 figuri/imagini, care includ și rezultatele sondajului, 4 tabele, declarația privind asumarea răspunderii și CV-ul autoarei.

Cuvinte-cheie: limbă, limbaj, hibridizare, comutare de cod, anglicizare, comunicare corporativă, *lingua franca*, prestigiu lingvistic, schematizare, discurs digital

Scopul lucrării este investigarea și explicarea fenomenului de hibridizare și schematizare a limbii române în contextul comunicării profesionale digitale din organizațiile multinaționale din Republica Moldova prin identificarea mecanismelor lingvistice, cognitive și sociale care guvernează aceste procese și evaluarea implicațiilor pentru parcursul viitor al limbii române.

Scopul se concretizează în următoarele obiective:

- identificarea și caracterizarea mecanismelor concrete de hibridizare; împrumuturi lexicale, adaptări morfologice, calcuri semantice și comutare de cod;
- analiza fundamentelor teoretice ale hibridizării și schematizării lingvistice în raport cu teoriile lui E. Coșeriu, W. Labov, J. Fishman, D. Crystal și alții;
- examinarea factorilor determinanți ai hibridizării: influența inteligenței artificiale, prestigiul lingvistic al englezei ca limbă globală și persistența influenței limbii ruse;
- realizarea unui studiu empiric sistematic prin sondaj, analiză a discursului digital pe un corpus autentic de conversații profesionale și observație etnografică participativă;
- dezvoltarea unei perspective comparative între modelul de hibridizare stabilă specific Republicii Moldova și procesele de tranziție lingvistică accelerată.

Noutatea științifică a lucrării rezidă în documentarea empirică pentru prima dată a tiparelor de hibridizare trilingvă (română – engleză – rusă) în comunicarea profesională digitală din Republica Moldova prin analiza unui corpus de conversații autentice de pe platformele MS Teams și Slack.

Problema științifică soluționată constă în prezentarea unui cadru analitic al cercetării limbajului actual, examinat prin observații din interior, prin analiză empirică a comunităților profesionale a vorbitorilor de limbă română din echipele multinaționale din Republica Moldova, prin documentare și analiza comparativă a factorilor schimbărilor lingvistice pe studii de caz.

Originalitatea constă în combinarea analizei discursului digital cu cercetarea cantitativă și cu observația etnografică, oferind un cadru analitic integrat aplicabil altor comunități lingvistice din spațiul post-sovietic.

Rezultatele obținute au fost reflectate în 12 lucrări științifice publicate și în comunicatele prezentate în cadrul mai multor manifestări științifice naționale și internaționale.

Importanța teoretică: studiul tinde să valideze aplicabilitatea teoriei coșeriene a normei lingvistice în contexte de comunicare digitală, demonstrând că distincțiile sistem – normă – vorbire își mențin puterea explicativă în medii multilingve accelerate tehnologic și că vorbitorii din organizații construiesc activ norme hibride proprii fără a compromite sistemul gramatical al limbii matrice.

Valoarea aplicativă. Rezultatele, inclusiv corpusul de comunicare digitală din cadrul tezei, pot fi utilizate în elaborarea politicilor lingvistice corporative, precum și formarea competențelor de comunicare interculturală pentru specialiștii din diverse domenii ale mediului de afaceri multinațional.

Implementarea rezultatelor științifice. Rezultatele cercetării au fost valorificate în recomandări adresate organizațiilor multinaționale (ajustarea politicilor interne), sistemului educațional (integrarea competențelor metalingvistice în programele de studii), factorilor de decizie (dezvoltarea terminologiei românești în domeniile tehnice emergente) și cercetării în lingvistică (parteneriate cu sectorul privat pentru resurse educaționale).

АННОТАЦИЯ

Галбен Инга: Тенденции гибридации и схематизации в актуальном румынском языке диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук, Кишинэу, 2026

Структура диссертации включает введение, три главы, обобщающие выводы и рекомендации, библиографию, содержащую 182 источника, 6 приложений, 147 страниц основного текста, 10 рисунков, включая результаты эмпирического опроса, 4 таблицы, декларацию об ответственности и резюме автора.

Ключевые слова: язык, гибридация, смешение кодов, англоизация, корпоративное общение, лингва франка, языковой престиж, схематизация, цифровой дискурс.

Целью работы является исследование и объяснение феномена гибридации и схематизации румынского языка в контексте профессиональной цифровой коммуникации в многонациональных организациях Республики Молдова, выявление лингвистических, когнитивных и социальных механизмов, управляющих этими процессами, и оценка их последствий для дальнейшего развития румынского языка, через следующие **задачи**:

- характеристика конкретных механизмов гибридации: лексических заимствований, морфологических адаптаций, семантических калек и переключения кодов;
- анализ теоретических основ лингвистической гибридации и схематизации в соотношении с концепциями Е. Кошеру, У. Лабова, Д. Фишмана, Д. Кристала и другие;
- изучение детерминирующих факторов гибридации: влияния искусственного интеллекта, языкового престижа английского как глобального языка и влияния русского языка;
- проведение эмпирического исследования посредством опроса, анализа цифрового дискурса на основе корпуса профессиональных переписок и этнографического наблюдения;
- формирование сравнительной перспективы между моделью стабильной гибридации, характерной для Республики Молдова, и процессами ускоренного языкового перехода.

Научная новизна заключается в первичной эмпирической документации паттернов трёхязычной гибридации (румынский–английский–русский) в профессиональной цифровой коммуникации Республики Молдова на основе анализа корпуса аутентичных переписок на платформах MS Teams и Slack.

Решённая научная проблема состоит в представлении аналитической основы для исследования современного языка на основе внутреннего наблюдения, эмпирического анализа профессиональных сообществ румыноязычных носителей в многонациональных командах Республики Молдова, документирования и сравнительного анализа факторов языковых изменений на материале тематических исследований. **Оригинальность** заключается в сочетании анализа цифрового дискурса с количественным исследованием и этнографическим наблюдением, что обеспечивает интегрированную аналитическую основу.

Результаты исследования нашли отражение в 12 опубликованных научных работах и в докладах, представленных на национальных и международных научных мероприятиях.

Теоретическая значимость. Исследование направлено на верификацию применимости теории Э. Кошеру к анализу цифровой коммуникации. Показано, что трихотомия «система — норма — речь» сохраняют высокую объяснительную релевантность в условиях технологически многоязычной коммуникации. Кроме того, рассматривается вопрос о том, формируются ли в организационных контекстах устойчивые гибридные нормы, при этом не затрагивающие целостность системы языка-матрицы.

Прикладная значимость: результаты, включая корпус цифровой корпоративной коммуникации, могут быть использованы при разработке корпоративной языковой политики, а также при формировании межкультурных коммуникативных компетенций специалистов в различных сферах деловой среды.

Внедрение научных результатов. результаты исследования были использованы при формулировании рекомендаций многонациональным организациям (корректировка внутренней политики), системе образования (интеграция метаязыковых компетенций), ответственным за языковую политику (развитие румынской терминологии в новых технических областях), и исследовательским учреждениям (партнёрства с частным сектором).

ANNOTATION

Galben Inga: Trends of Hybridization and Schematization in Current Romanian Language PhD thesis in Philology, Chişinău, 2026

Thesis structure: introduction, three chapters, general conclusions and recommendations, bibliography (including 182 sources), 6 appendices, 147 pages of main text, 10 figures, including the results of the empirical survey, 4 tables, statement of responsibility and the author's CV.

Keywords: language, hybridization, code-switching, anglicization, corporate communication, *lingua franca*, linguistic prestige, schematization, digital discourse.

The aim of the thesis is to investigate and explain the phenomenon of hybridization and schematization of Romanian in the context of professional digital communication within multinational organizations, with a focus on the Republic of Moldova, by identifying the linguistic, cognitive and social mechanisms governing these processes and evaluating their implications for the future evolution of the Romanian language.

This aim was pursued through the following objectives:

- to identify and characterise of concrete hybridisation mechanisms: lexical borrowings, morphological adaptations, semantic calques and code-switching;
- to analyse the theoretical foundations of linguistic hybridisation and schematisation in relation to the theories of E. Coşeriu, W. Labov, J. Fishman, D. Crystal and others;
- to examine the determining factors of hybridization: the influence of artificial intelligence, the linguistic prestige of English as a global language, the dynamics of online communication and the persistence of Russian linguistic influence;
- to conduct a systematic empirical study through a survey, digital discourse analysis of an authentic corpus of professional conversations, and participatory ethnographic observation;
- to develop a comparative perspective between the stable hybridization model specific to the Republic of Moldova and the processes of accelerated linguistic transition.

Scientific novelty. The research provides the first empirical documentation of trilingual hybridization patterns (Romanian – English – Russian) in professional digital communication in the Republic of Moldova, through the analysis of an authentic corpus of conversations from MS Teams and Slack platforms. Its **originality** lies in combining digital discourse analysis with quantitative research and ethnographic observation, offering an integrated analytical framework applicable to other linguistic communities in the post-Soviet space.

The solved scientific **problem** consists in presenting an analytical framework for the study of contemporary language, examined through insider observation, empirical analysis of the professional communities of Romanian-speaking individuals within multinational teams in the Republic of Moldova, as well as through documentation and comparative analysis of the factors driving linguistic change, based on case studies.

The results of the study have been reflected in 12 published scientific papers and in the reports presented at numerous national and international scientific events.

Theoretical importance: the study tends to validate the applicability of Coşerian theory of linguistic norm in digital communication contexts, demonstrating that system – norm – speech distinctions maintain their explanatory power in technologically accelerated multilingual environments, and whether speakers within organizations actively construct their own hybrid norms without compromising the grammatical system of the matrix language.

Application value. The results, including the corpus of digital corporate communication compiled within the thesis, can be used in developing corporate language policies, as well as in building intercultural communication competencies for professionals across various fields of the multinational business environment.

Implementation of scientific results. The research results were used in formulating recommendations addressed to multinational organizations (adjusting internal language policies), the education system (integrating metalinguistic competencies), language-policy decision-makers (developing Romanian terminology in emerging technical fields), and linguistic research institutions (partnerships with the private sector).

GALBEN INGA

**TENDINȚE DE HIBRIDIZARE ȘI SCHEMATIZARE ÎN
LIMBAJUL ACTUAL ROMÂNESC**

**621.06 – TEORIA TEXTULUI; ANALIZA DISCURSULUI; STILISTICĂ
(LIMBA ROMÂNĂ)**

Rezumatul tezei de doctor în filologie

Aprobat spre tipar: *10 septembrie 2026*

Hârtie offset. Tipar offset.

Coli de tipar.: 2.0

Formatul hârtiei 60x84 1/16

Tiraj 30 ex.

Comanda nr. 85/26

Centrul Editorial-Poligrafic al USM

[str. Al.Mateevici, 60, Chișinău, MD](#)-2009

e-mail: ceplusm@mail.ru